

**A nemzetköziesítés mint soft power:
egyetemválasztás és elégedettség a
Magyarországon tanuló külföldi
diákok körében**

**Dr. M. Császár Zsuzsa
habil. egyetemi docens
Pécsi Tudományegyetem**

A felsőoktatás mint soft power

- A *soft power* és a felsőoktatás (Nye, J. (2004): *Soft Power and Higher Education*, Harvard University)
- A soft power és a geopolitika
- Az oktatás mint eszköz a nemzeti érdekek nemzetközi szinten történő érvényesítésére
- Csak hosszú távon működik
- Vonzó és hatékony felsőoktatási rendszer szükséges hozzá

A soft power és a hallgatói mobilitás

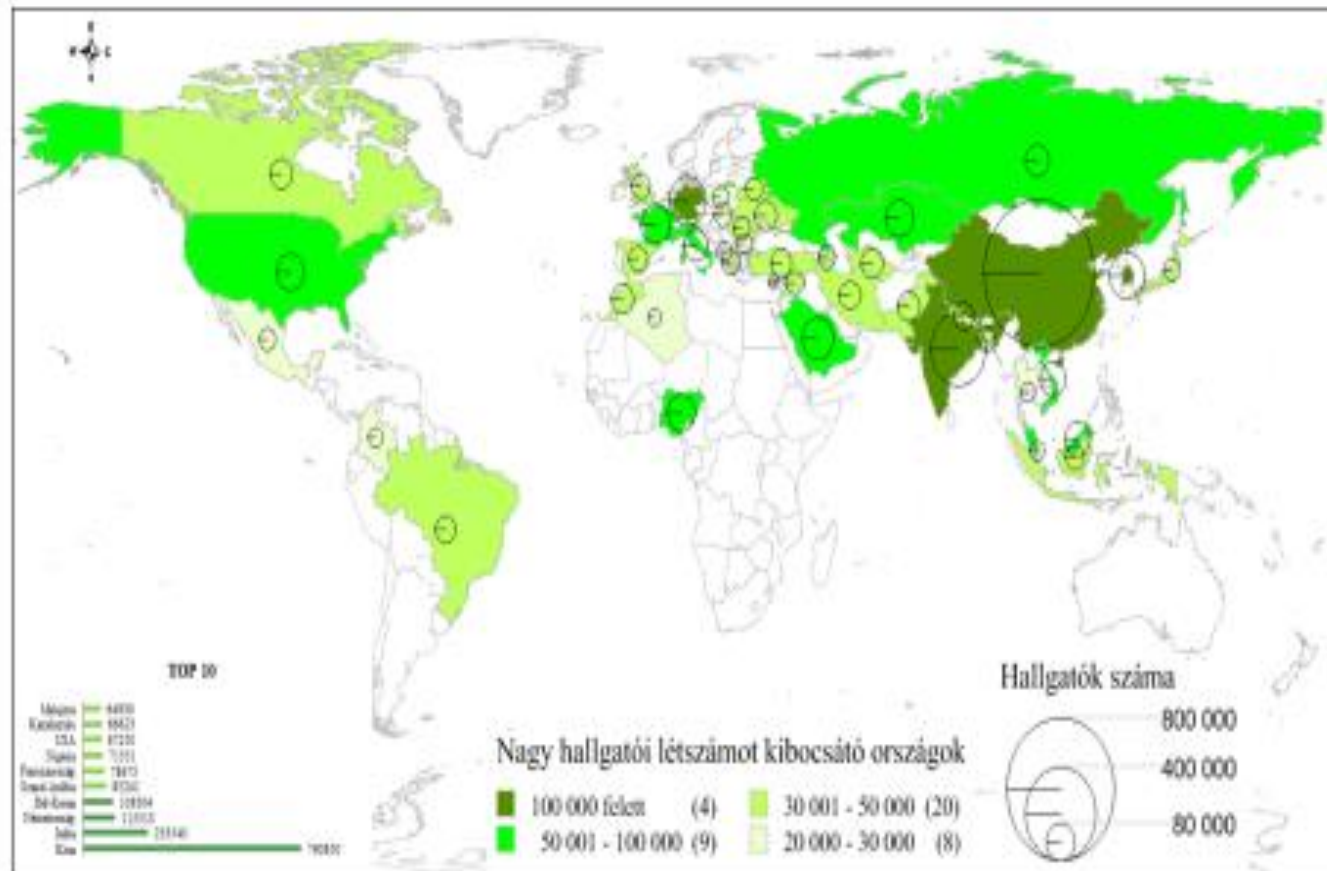
- A potenciális küldő országok felé kedvező kép - nemzetközi példák: Kína, India, Japán, USA
- Felsőoktatási rangsorok szerepe
- Az imázs-, illetve a brandépítés – hozzájárulás a nemzetközi hallgatói mobilitás sikerességéhez

A soft power és a hallgatói mobilitás Magyarország szemszögéből

- a nemzetköziesítés stratégiai cél
- a puha kormányzás leginkább mérhető és egyik legdinamikusabban fejlődő eszköze
- számos ösztöndíjas hallgatói mobilitási program
- számbeli növekedés (1980 óta 2700 főről több mint 32 ezer főre , ez 558 %-os növekedés)
- lehetőségek

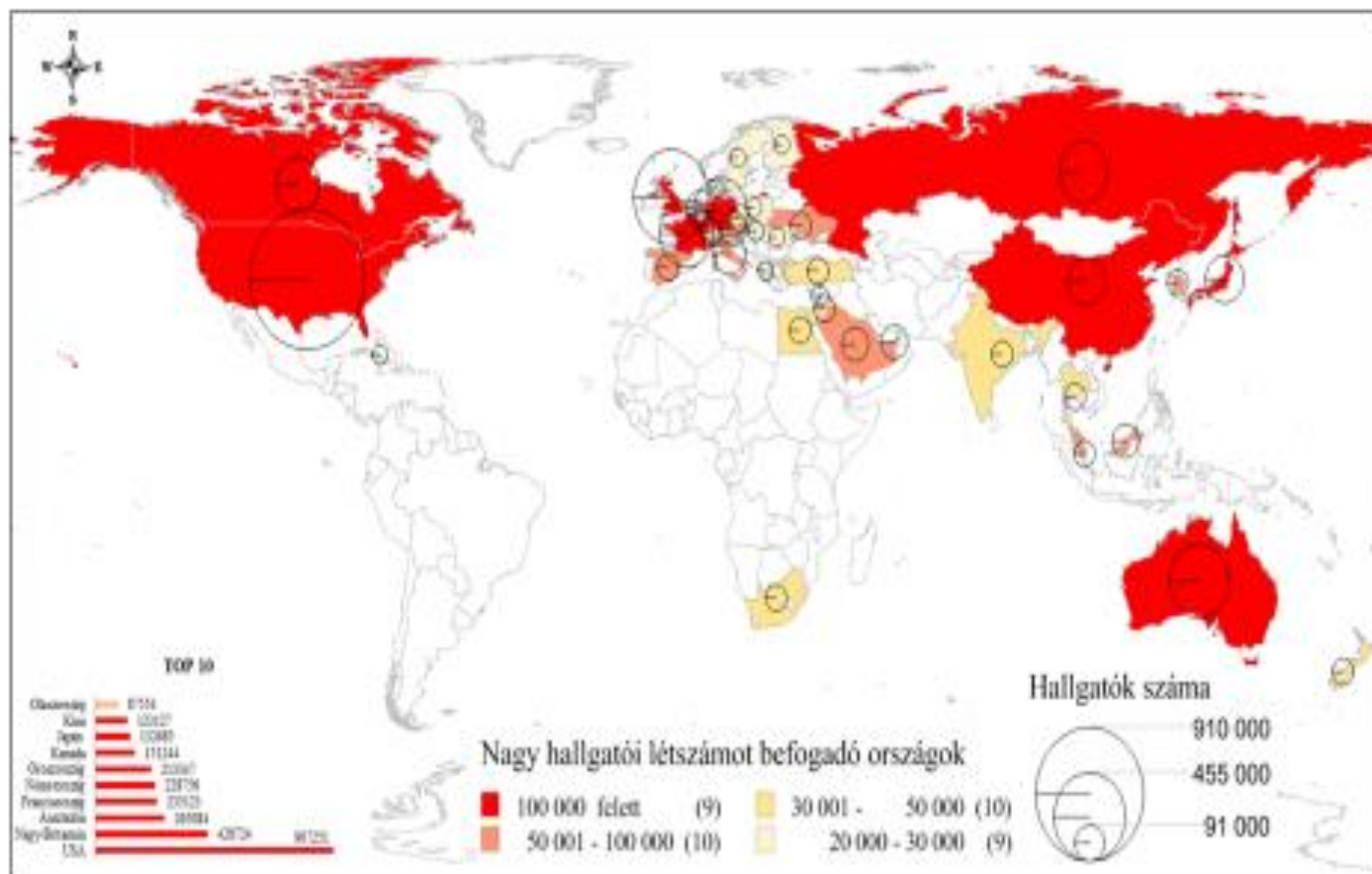
A legnagyobb külföldi hallgatói létszámot kibocsátó országok (2015)

(forrás: UNESCO 2016)

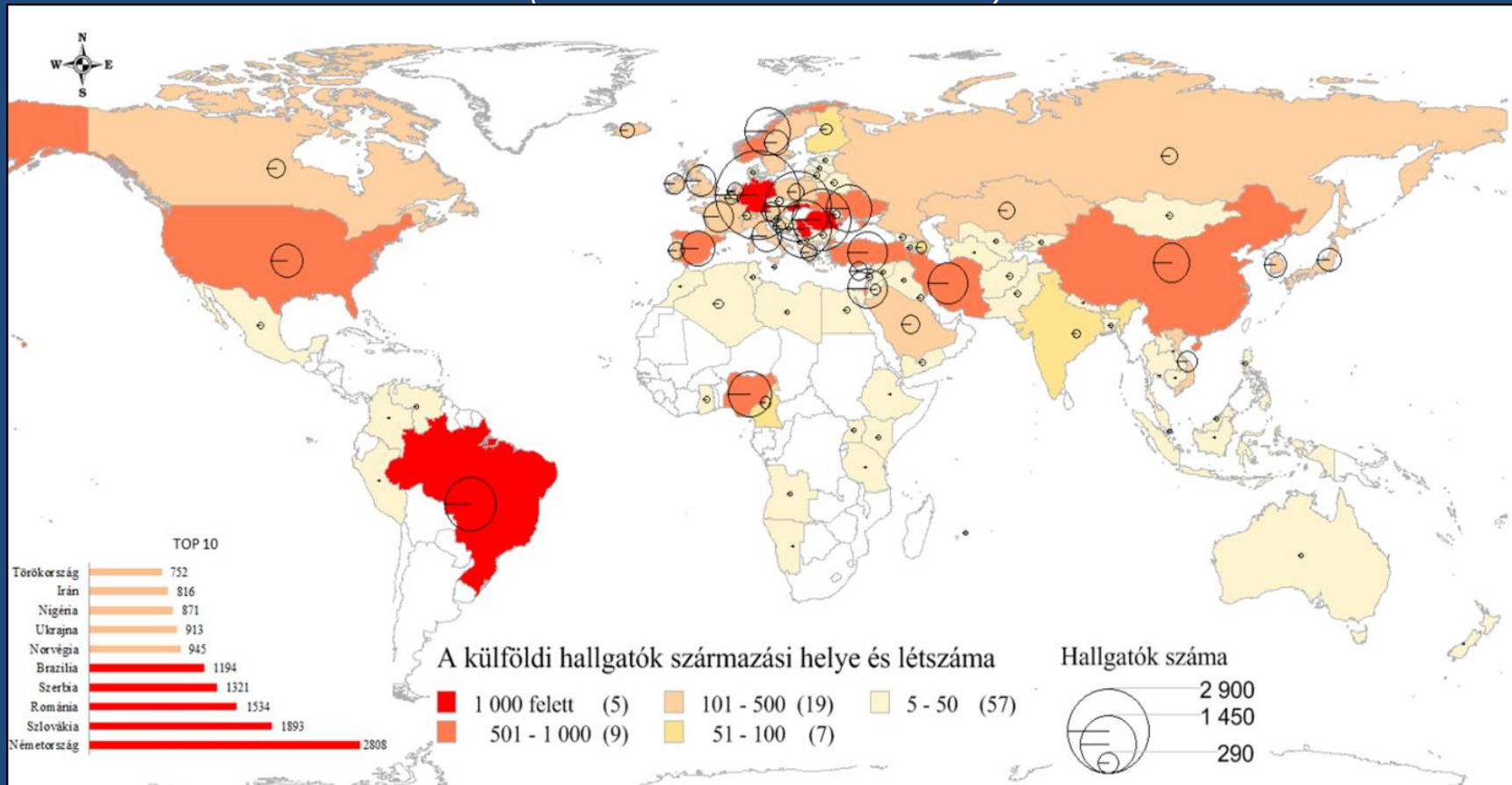
A legnagyobb külföldi hallgatói létszámot befogadó országok (2015)

(forrás: UNESCO 2016)

A magyar felsőoktatás külföldi hallgatóinak származási helyei (2015)

(Forrás: UNESCO 2016)

Miért kell nekünk ennyi külföldi hallgató?

A nemzetközi hallgatói mobilitás nemzeti szintű hatásai

- Humánerőforrás fejlesztése (tehetséges külföldi hallgatók toborzása és megtartása által)
- Stratégiai szövetségek létrehozása más államokkal geopolitikai és / vagy gazdasági haszon céljából
- Kereskedelmi forgalom generálása (transznacionális oktatási szolgáltatások kínálatra bocsátása által)
- Országimázs és brandépítés
- Szociális és kulturális élet fejlesztése (diverz, soknemzetiségű hallgatói populáció toborzása által)
- Nemzetépítés

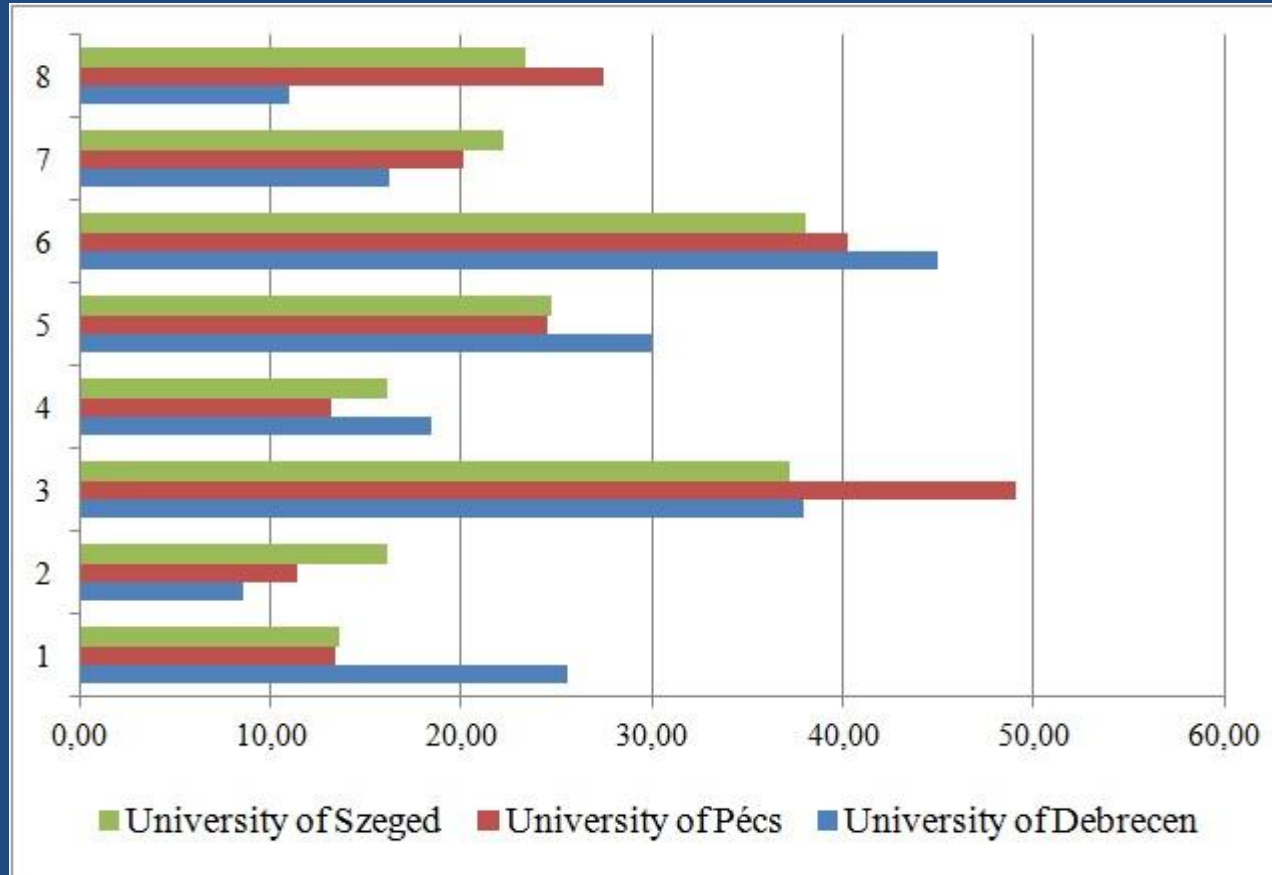
Empirikus vizsgálat

- A kutatás célja: a külföldi hallgatók jelenlétének hatása a három legnagyobb vidéki egyetemen (PTE, DE, SZTE) ill. egyetemvárosban 2016-2017-ben
- Célcsoport: az idegen nyelvű képzésben, diploma-mobilitásban résztvevők
- Módszerek: nemzetközi kutatási előzmények feltárása, statisztikai elemzés, kérdőíves felmérés, fókuszcsoportos vizsgálat, interjúk
- Kérdőíves felmérés: 3 kérdéscsoport

A legnagyobb küldő országokból érkező hallgatók száma a vizsgálat idején

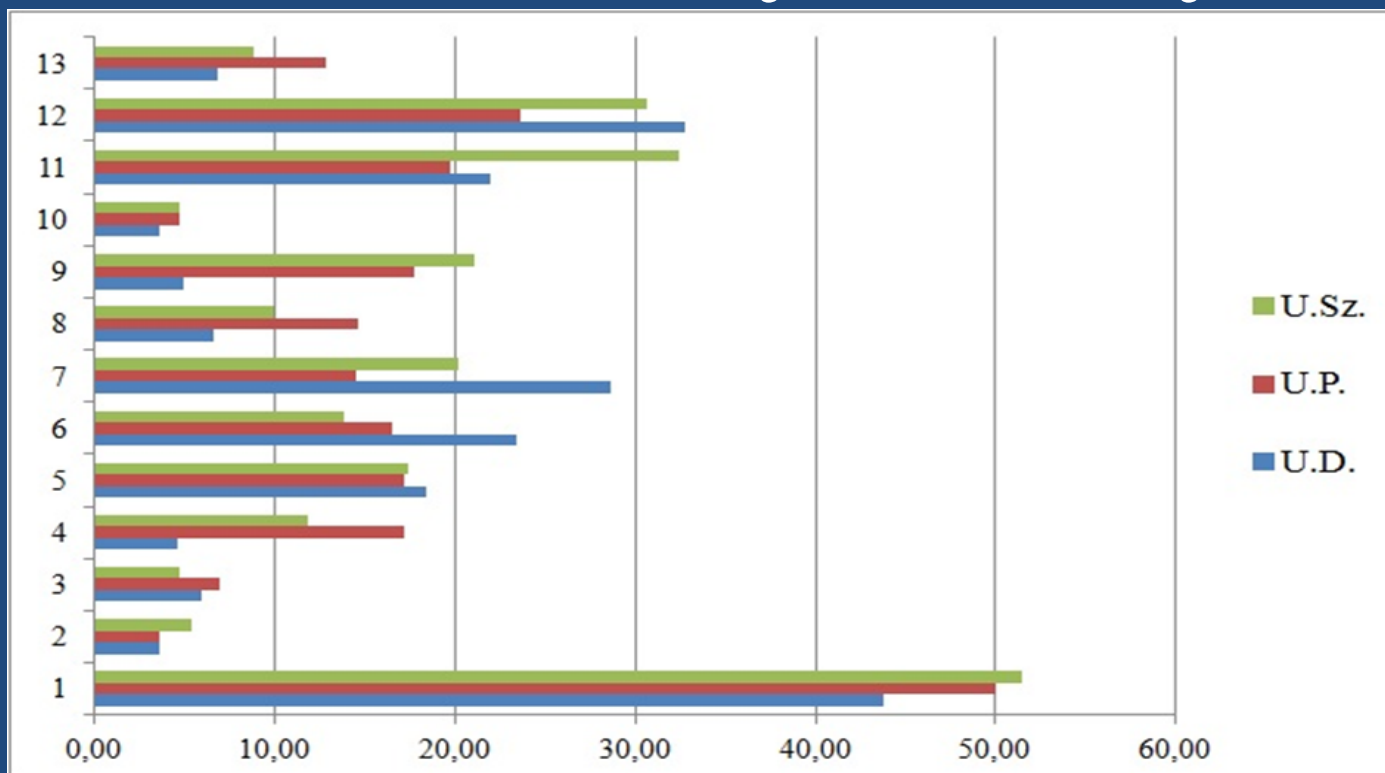
University of Debrecen (DE)	University of Pécs (PTE)	University of Szeged (SZTE)
Nigeria (652)	Germany (691)	Germany (412)
Iran (300)	Norway (267)	Iran (156)
Israel (276)	Iran (200)	Israel (107)
Turkey (203)	China (125)	Turkey (89)
United Kingdom (192)	Jordan (105)	Nigeria (82)
China (138)	Spain (90)	Spain (77)
Saudi Arabia (136)	South Korea (87)	Japan (75)
Vietnam (132)	Brazil (60)	China (74)
South Korea (112)	Turkey (51)	South Korea (70)
Iceland (107)	Sweden (49)	United Kingdom (67)

"Miért döntött a külföldi tanulmányok mellett?" (%)

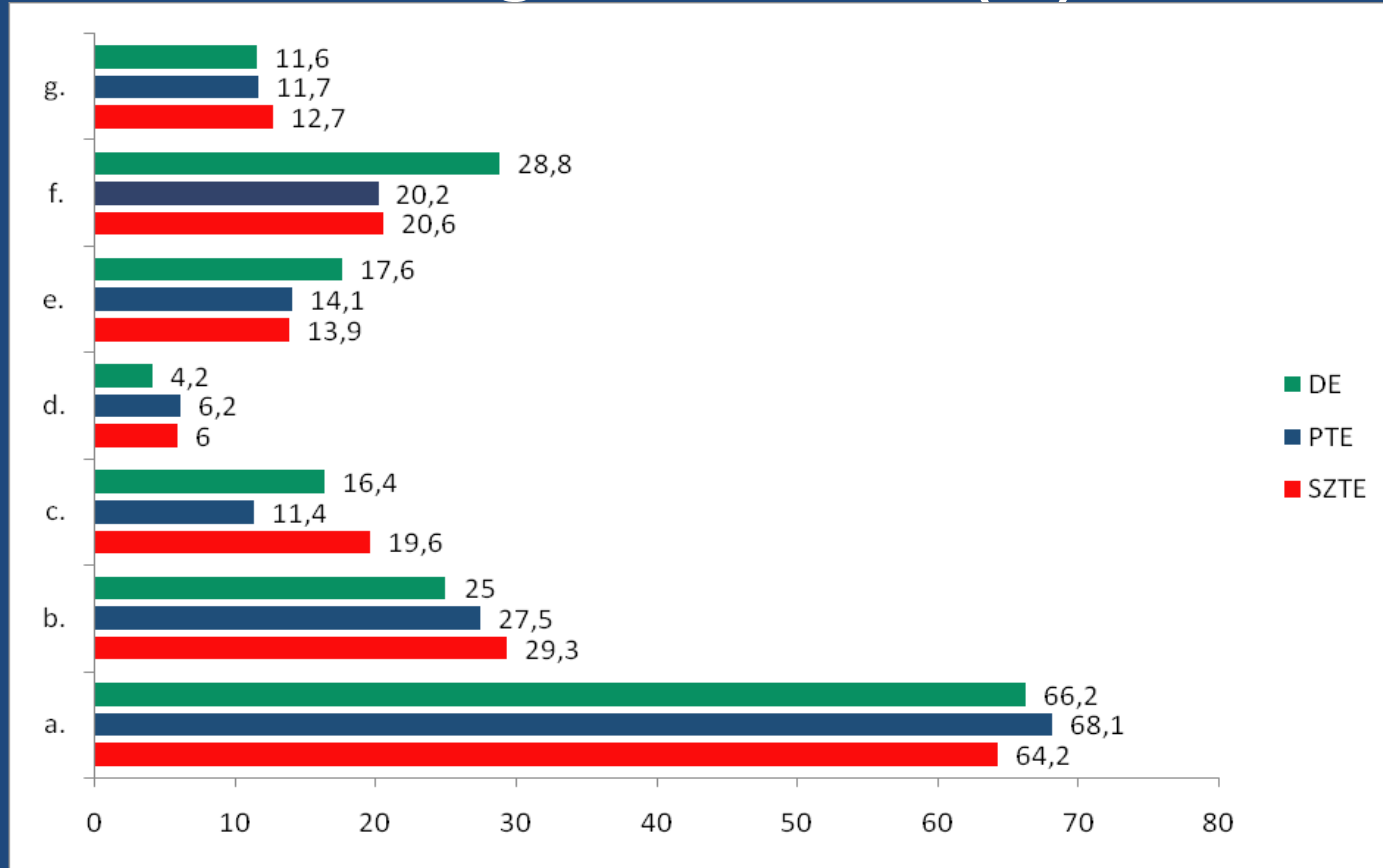
- 1 - otthon nem elég jó a felsőoktatás; 2 - itt ugyanilyen szintű oktatás van kevesebért; 3 - új kultúrák és nyelvek megismerése; 4 - kapcsolatépítés, ismerkedés; 5 - függetlenedés otthonról és a szülőtől; 6 - jövőépítés, kedvező munkahelyek a jövőben; 7 - kalandvágy; 8 - egyéb)

"Miért ezt az egyetemet választotta külföldi tanulmányai színhelyéül " (%)

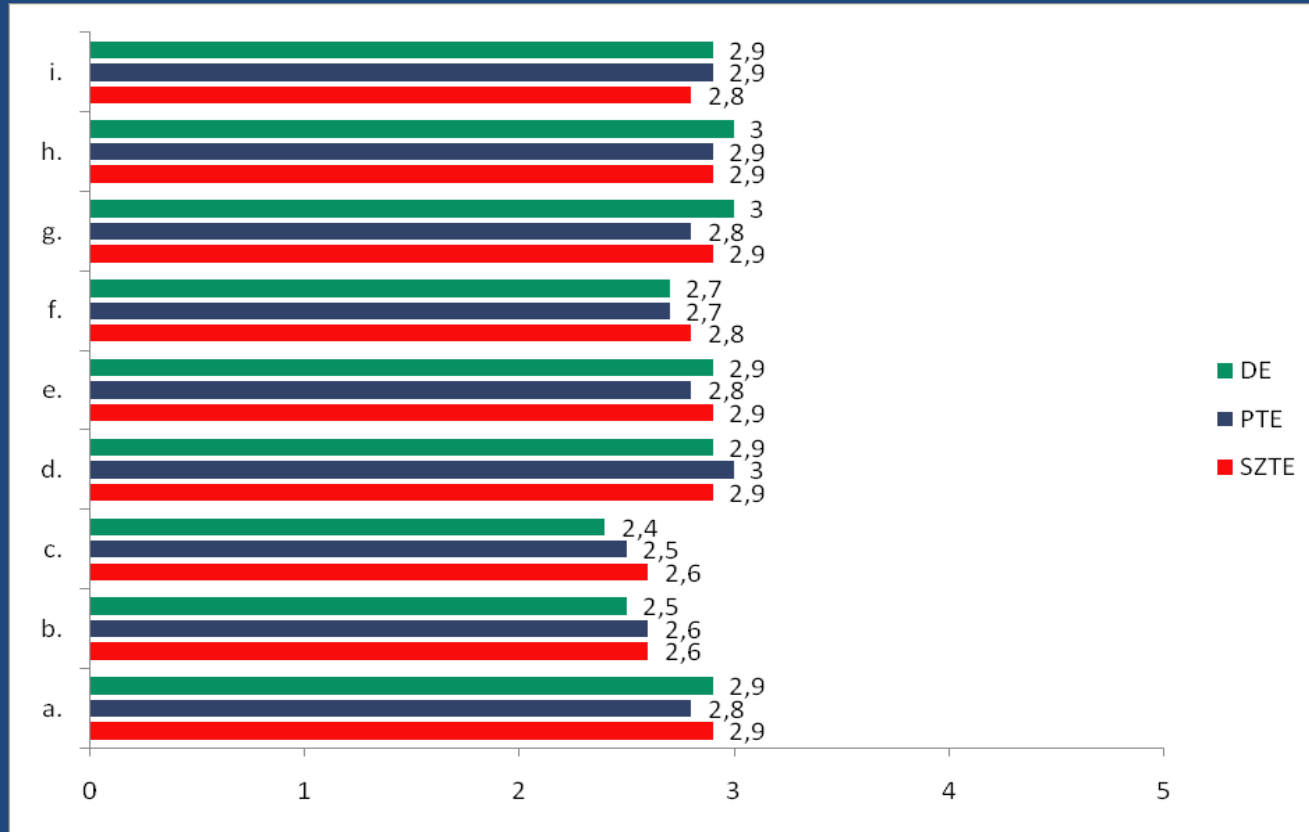
- (1 - egyetem hírneve, oktatás és diploma elismertsége; 2 - oktatók ismertsége és személye; 3 - kurzusok széles választéka; 4 - oktatás saját anyanyelven; 5 - idegen nyelv tanulásának lehetősége; 6 - egyszerű jelentkezési procedúra; 7 - vállalható tandíj; 8 - az ország kultúrája; 9 - a város vonzereje; 10 - szórakozási és kulturális lehetőségek megfelelő választéka; 11 - kedvező megélhetési költségek; 12 - rokonok, barátok jelenléte vagy ajánlása; 13 - egyéb

Kezdeti nehézségek a tanulmányok megkezdésekor (%)

- a - nyelvi nehézségek; b – helyi bürokrácia; c - oktatókkal való kapcsolatfelvétel nehézsége; d – hallgatókkal való kapcsolatfelvétel nehézsége; e – szociális élet kiépítésének nehézsége; f - a városba, lakókörnyezetbe való beilleszkedés nehézsége; g – említésre méltó problémát nem tapasztalt)

A megkérdezett hallgatók beilleszkedése (legkönnyebb - 1, legnehezebb -5)

- a - egyetemi közeg, tanulmányok; b - hétköznapi szituációk megélése (bevásárlás, szolgáltatások igénybe vétele stb.); c - lakhatás; d – infrastruktúra, ügyintézés; e – szabadidő eltöltésének lehetőségei; f - étkezés, gasztronómia, g – a befogadó közeg mentalitása, h - a befogadó közeg megismerésének lehetősége, i - befogadó közeghez való alkalmazkodás

A nemzetközi hallgatói mobilitás nemzeti szintű gazdasági hatásai

- ▪ a tandíjakra és megélhetésre költött pénz az országon kívülről érkezik - országon belül költik el
- ▪ tőkeinjekció a gazdaságnak
- ▪ Brit példa: 2004/2005-ben 3,74 milliárd font + diplomaszerezés után mint munkavállaló
- ▪ USA pld: 2014-ben 27 milliárd dollár bevétel, minden hét külföldi hallgató három állást tart fenn - 340 000 munkahely (*Ortiz, A. et al. 2015*).
- ▪ Olasz pld: 2010/2011 hallgatói költés: 715,5 millió euró (hallgatónként 15 421 euró), ez az olasz GDP 0,05%-a

A BEFELÉ IRÁNYULÓ HALLGATÓI MOBILITÁS GAZDASÁGI HATÁSAI

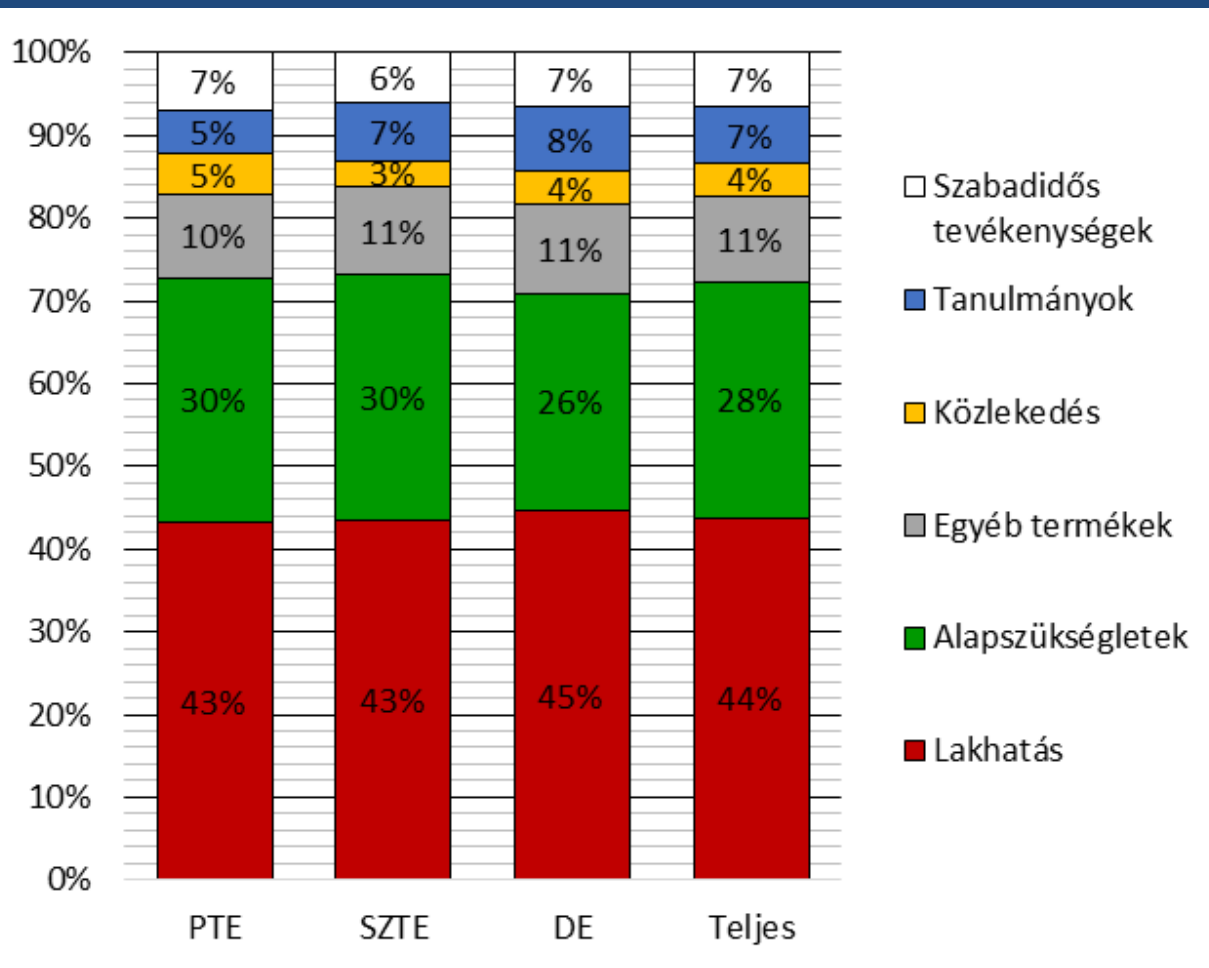
USA, Ny- Európa, és a fő célországok

- Magasan képzett, legkvalifikáltabb munkaerő
-
- A munkáltatók számára fontos nemzetközi tapasztalatokkal rendelkeznek
- **Hosszabb távú haszon:** munkahelyek, adózás
- **Rövidtávú:** tandíj bevétel és a hallgatók tartózkodása idején elköltött pénz

Magyarország

- Gazdasági haszon, illetve a városra gyakorolt hatás; az itt tartózkodás alatt elköltött pénz, illetve a befizetett tandíj → mint **rövidtávú haszon**
- Hátrány: diplomaszerezés után továbbállnak
- **Hosszabb távon haszon:** ha nő a külföldi hallgatók száma → cél: 2023-ra
- Cél: 40 000 fő

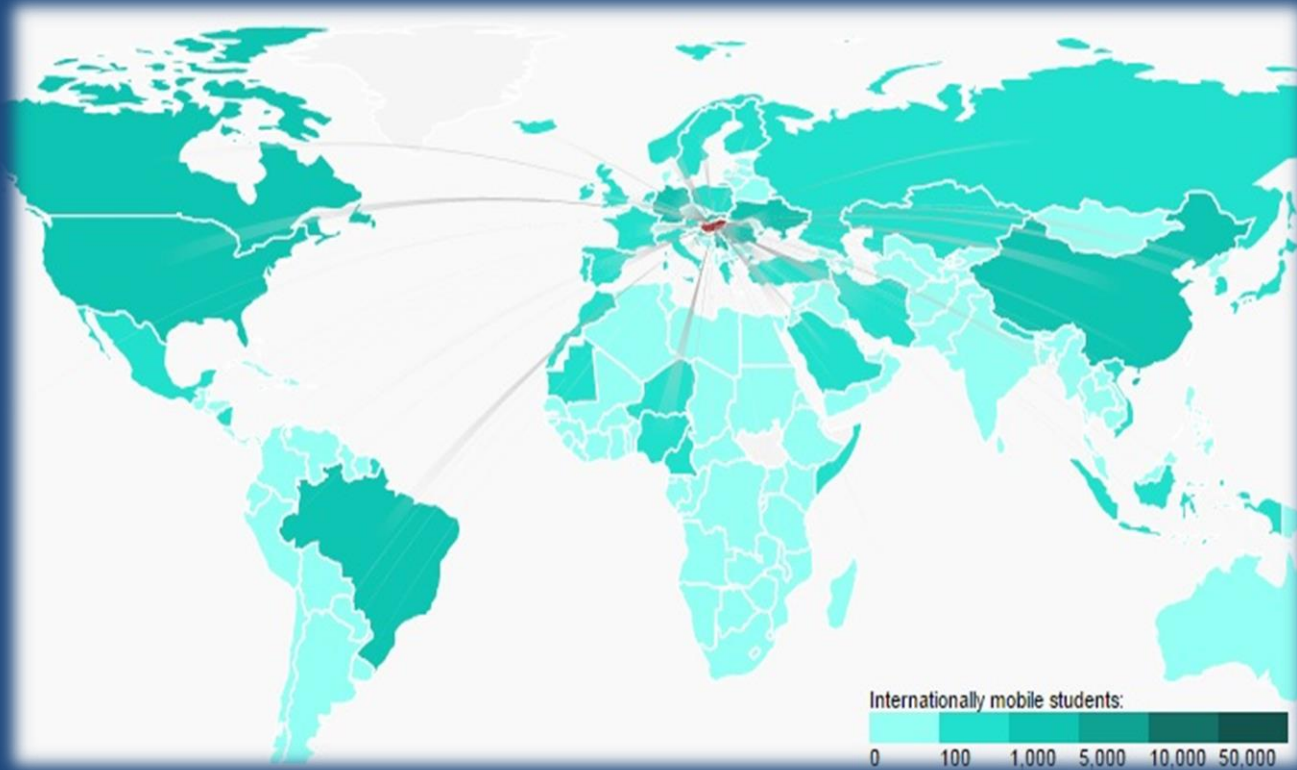
A külföldi hallgatók költési szerkezete

Nemzetgazdasági hozadék a három egyetemváros révén

- 42, 8 milliárd Ft (22 milliárd Ft megélhetésre vonatkozó költség és 20,8 milliárd Ft tandíj)
 - A külföldi hallgatók fogyasztásán keresztül realizálódó teljes jövedelem – a három vizsgált egyetemen – eléri az országos GDP 0,06 %-t, a regionális GDP 0,17-0,18%-t és a megyei GDP 0,45-0,48 %-t
- Munkahelyteremtés: átlagosan 1 fő - 1,2 munkahely

Köszönöm a figyelmet!

cszsuzsa@gamma.ttk.pte.hu